

Sygn. akt I ACa 292/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 sierpnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Dobrowolski
Sędziowie	:	SSA Elżbieta Borowska SSA Grażyna Wołosowicz (spr.)
Protokolant	:	Iwona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 8 sierpnia 2019 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) **w W.**

przeciwko **W. G. i H. G.**

o zapłatę

na skutek apelacji **powoda**

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 30 stycznia 2019 r. sygn. akt I C 983/18

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Białymstoku, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

(...)

Sygn. akt: I ACa 292/19

UZASADNIENIE

Powód (...)w W. w pozwie skierowanym przeciwko H. G. oraz W. G. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwoty 148.785,83 zł wraz z należnymi odsetkami, w tym: kwoty 112.464,44 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 16.724,85 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 19.596,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w

tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 19 maja 2018 roku w sprawie o sygn. akt VII GNC 182/18 Sąd Okręgowy w Białymstoku VII Wydział Gospodarczy zasądził na rzecz powoda zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani W. G. i H. G. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów procesu, w tym ewentualnych kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Powód pismem z dnia 31 lipca 2018 roku ograniczył roszczenie i wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 140.893,39 zł wraz z należnymi odsetkami, w tym: kwoty 108.563,47 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, kwoty 32.329,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie cofnął powództwo bez zrzeczenia się roszczenia i w tym zakresie wniósł o umorzenie postępowania.

Wyrokiem z dnia 30 stycznia 2019 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił powództwo (punkt I.) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5.417 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II.).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy wynikało, że pozwani zawarli w dniu 26 września 2012 roku z poprzednikiem prawnym powoda (...) Bank (...) S.A. w W. (poprzednia nazwa (...) Bank (...) S.A. w W.) - umowę - kredyt gotówkowy nr (...) \ (...).

(...) Bank (...) S.A. w dniu 5 lipca 2015 r. wysłał do pozwanych (na adres: ul. (...), B.) pismo zatytułowane "Ostateczne wezwanie do zapłaty", którym wezwał pozwanych do spłaty kwoty 15.315,74 złotych wraz z dalszymi odsetkami, kosztami i opłatami naliczonymi do dnia spłaty, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wezwania. Jednocześnie poinformował, iż brak spłaty zaległości spowoduje niezwłoczne rozpoczęcie działań windykacyjnych zmierzających do odzyskania należności, w tym może doprowadzić do wypowiedzenia umowy łączącej pozwanych z Bankiem. Następnie pismem z dnia 3 sierpnia 2015 roku, wysłanym również pod adres: ul. (...), B., (...) Bank (...) S.A. wypowiedział pozwanym umowę o kredyt nr (...) zawartą w dniu 26 września 2012 roku, ze względu na niedotrzymanie warunków Umowy o kredyt poprzez nieterminową spłatę zobowiązań z niej wynikających oraz zaistnienie pozostałych przesłanek określonych w § 7 Umowy o kredyt, warunkujących uprawnienie (...) Bank (...) S.A. do jej wypowiedzenia.

Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że powód w dniu 26 września 2016 roku zawarł z (...) Bank (...) S.A. umowę przelewu wierzytelności, w skład której wchodziła wierzytelność wynikająca z umowy o kredyt gotówkowy nr (...) \ (...) zawarta przez pozwanych w dniu 2012-09-26 z (...) Bank (...) S.A. w W.. (...) Bank (...) S.A. w W. pismem z dnia 7 października 2016 roku wysłanym na adres: ul. (...), B. zawiadomił pozwanych, iż na podstawie umowy nr (...) zawartej dnia 28 września 2016 r. dokonał przelewu wierzytelności z tytułu umowy o kredyt gotówkowy nr (...) na rzecz G. V. Niestandardowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

Powód w dniu 31 października 2016 roku wezwał pozwanych do zapłaty należności w kwocie 132917,56 złotych na którą składała się kwota 112 464,44 zł - należność z tytułu kapitału oraz kwota 20 453,12 złotych - tytułem odsetek wyliczonych na dzień 30.10.2016 r., plus dalsze odsetki umowne od należności z tytułu kapitału od dnia 31.10.2016 r. do dnia zapłaty.

W tak ustalonym stanie faktycznym w ocenie Sądu Okręgowego z dołączonych przez stronę powodową dokumentów wynikało jednoznacznie, że pozwanych łączyła z wierzycielem pierwotnym ((...) Bank (...) S.A. w W.) umowa kredytu gotówkowego unormowanego w art. 69 prawa bankowego (Dz. U. z 1997 r., nr 140 poz. 939). Jednakże, zdaniem Sądu I instancji, strona powodowa nie wykazała w pełni, że służy jej wierzytelność wobec pozwanego w wysokości 140.893,39 złotych.

Sąd Okręgowy wskazywał, że zgodnie z § 7 umowy o kredyt gotówkowy nr(...)umowa może być wypowiedziana przez każdą ze stron z zachowaniem miesięcznego terminu wypowiedzenia. Bank może wypowiedzieć umowę z ważnych powodów m.in. w przypadku, w którym Kredytobiorca nie spłacił jednej raty kredytu, po uprzednim wezwaniu do zapłaty zaległej raty, przy czym Bank winien zawiadomić Kredytobiorcę o wypowiedzeniu umowy kredytu w formie pisemnej, listem poleconym wysłanym na adres wskazany w umowie kredytowej. W niniejszej sprawie pozwani wskazali w umowie adres zamieszkania: ul. (...), (...)-(...) B., natomiast (...) Bank (...) S.A. w W. wezwanie do zapłaty oraz wypowiedzenie umowy kredytu skierował do pozwanych pod adres: (...) B.. Jednocześnie powód nie wykazał, aby właściwym adresem do doręczeń, był inny adres niż wynikający z umowy kredytowej. Tym samym, zdaniem Sądu Okręgowego wypowiedzenie umowy wysłane pod błędny adres (inny niż wynikający z umowy kredytowej) nie mogło wywrzeć skutków prawnych.

Sąd I instancji stwierdził, że strona powodowa nie udźwignęła ciężaru udowodnienia faktów, z których wywodzi korzystne dla siebie skutki prawne. Podkreślał, że samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. Wskazał, że dowody, które w ocenie powoda miały świadczyć o nabyciu wierzytelności określonej pozwem, potwierdziły co najwyżej jedynie zaistnienie zdarzenia w postaci cesji wierzytelności (a w zasadzie całego portfela wierzytelności), ale nie stanowiły one o skutecznym przelewie zindywidualizowanej i konkretnej wierzytelności, jaką Bank miał wobec pozwanych.

Z uwagi na fakt błędnego adresu, pod który zostało wysłane wypowiedzenie, Sąd Okręgowy wskazał, iż przyjął, że umowa o kredyt nie została wypowiedziana, jest umową ważną, nadal wiążącą, która nadal powinna być wykonywana. Tym samym przyjął, że powód nie mógł nabyć w drodze cesji wierzytelności dochodzonej niniejszym pozwem. Jednocześnie, z uwagi na fakt, iż skuteczny okazał się zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda, nie istniała konieczność badania pozostałych kwestii podnoszonych przez stronę pozwaną.

O kosztach procesu Sad I instancji orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c., zgodnie z wyrażoną w nim zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 stycznia 2019 roku wniósł powód G. V. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., który zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu:

- **przepisów postępowania w postaci art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez niewłaściwą ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i dokonanie wybiórczej oceny materiału dowodowego poprzez pominięcie w ocenie materiału dowodowego, który sprzeczny był z koncepcją sądu w zakresie stanu faktycznego a zgłoszonych przez powoda w piśmie procesowym z dnia 31 lipca 2018r., a w szczególności regulaminu kredytu gotówkowego w D., jak również wniosku DB Kredyt Gotówkowy z dnia 26 września 2012r., jak i wniosku o zmianę warunków umowy ze stycznia 2014r. złożonych przez pozwanych,**
- **przepisów prawa materialnego art. 6 k.c. poprzez uznanie, że strona powodowa nie sprostала rozkładowi ciężaru dowodu, w sytuacji gdy w świetle materiału dowodowego przedstawionego przez stronę powodową (umowa o kredyt gotówkowy nr (...) dokumenty rozliczeniowe: wyciąg z historii rachunku kredytu, Raport – zestawienie należności i spłat kredytu, Raport – zestawienie należności i zaległości kapitałowe z kalkulacją odsetek za zwłokę) strona powodowa w pełni sprostала temu obowiązkowi i w istocie na pozwanego, który zakwestionował wysokość roszczenia oraz możliwość jego realnego rozliczenia, przeszedł ciężar udowodnienia słuszności tych zarzutów,**

- **przepisów prawa materialnego art. 509 k.c., 510 § 1 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez uznanie przez Sąd I instancji, że powód nie wykazał legitymacji procesowej czynnej w sytuacji, gdy materiał dowodowy zaprezentowany przez powoda pozwalał na dokonanie takiego ustalenia,**
- **naruszenie przepisów prawa procesowego art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonej w sprawie, dokonanej wybiórczo, nierozważnie w sposób bezstronny i wszechstronny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie w kontekście twierdzeń przez strony podniesionych, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, co mogło mieć wpływ na wynik sprawy,**
- **art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku niezgodnie z wymogami statuowanymi wskazaną normą, a tym samym uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli instancyjnej przedmiotowego orzeczenia,**
- **art. 61 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię.**

Wskazując na powyższe, wnosił o:

- **zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwoty żądanej pozwem,**
- **ewentualnie uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji,**
- **zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w pierwszej instancji.**

SĄD APELACYJNY USTALIŁ I ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Apelacja powoda zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że okolicznościach sprawy po stronie powodowej brak było legitymacji czynnej procesowej.

W sprawie bezspornym bowiem było, że pozwani W. i H. G. zawarli z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. (następnie (...) Bank (...) S.A. w W.) umowę o kredyt gotówkowy nr (...). Ze złożonego do akt W. sporządzonego przez notariusza A. H. (k. 35-37 akt) wynika natomiast, że D. Bank (...) z siedzibą w W. i G. V. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny zamknięty z siedzibą w W. zawarli w dniu 26 września 2016r. umowę sprzedaży wierzytelności opisanych w Załączniku Nr 1, wśród których pod numerem (...) wymieniona została Umowa nr (...) z dnia 26 września 2016 roku dłużników H. G. i W. G.. Wyciąg w myśl art. 2 ustawy o notariacie z dnia 14 lutego 1991 roku jako czynność notarialna, dokonana przez notariusza zgodnie z prawem, ma charakter dokumentu urzędowego.

Zwraca się uwagę, że przy wydawaniu wyciągu notariusz ma obowiązek zadbać, aby nie wrywać z treści aktu takiego ustępu, który bez powiązania z poprzedzającym go lub następującym po nim samym przez się może w fałszywym świetle przedstawić istotę czynności prawnej (innego oświadczenia) objętej dokumentem. Sporządzenie i wydanie wyciągu możliwe jest zatem tylko wtedy, gdy notariusz uzna, że jest to w związku z całym tekstem dokumentu dopuszczalne. W przeciwnym razie powinien zamieścić w wyciągu te części (ustępy) „związkowe”, które uzna za niezbędne dla uwydatnienia właściwego sensu żadanego wyciągu pod rygorem odmowy dokonania czynności (O. A., Prawo o notariacie. Komentarz. Część II. T. I. Art. 79-91, LexisNexis 2012).

W wykazie wierzytelności, stanowiącym załącznik do umowy sprzedaży wierzytelności zawarte zostały dane stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika przenoszona wierzytelność oraz wskazano osoby dłużników.

W razie nabycia wierzytelności w wyniku przelewu ma miejsce sukcesja singularna, translatywna. Zmiana osoby wierzyciela w wyniku przelewu nie wymaga zgody dłużnika i następuje z zachowaniem tożsamości stosunku zobowiązaniowego pod względem treści i przedmiotu – nabywca wstępuje we wszystkie prawa wierzyciela. Według art. 510 § 1 k.c. zawarcie umowy sprzedaży wierzytelności powoduje jednoczesne przeniesienie wierzytelności na nabywcę. Przenoszona wierzytelność musi być odpowiednio oznaczona w umowie przelewu, przy czym wystarczą jakiegokolwiek dane pozwalające na ustalenie (skonkretyzowanie) wierzytelności będącej przedmiotem przelewu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1999r., III CKN 423/98, OSNCP 2000/5/92). Ponadto zgodnie z art. 509 § 2 k.c., wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie zarówno o zaległe odsetki, jak i przysługę odsetki.

Ponieważ przelew wierzytelności obejmuje ją w takim zakresie, w jakim przysługiwała pierwotnemu wierzycielowi, to nie można było przyjąć, że powodowi nie przysługuje legitymacja procesowa w niniejszej sprawie.

Pozwani H. i W. G. w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Okręgowy w dniu 19 maja 2018 roku zaskarżając ww. nakaz w całości i wnosząc oddalenie powództwa w sprawie w całości - podnieśli szereg zarzutów w tym m.in. zarzut nieważności umowy wskazując, że zawarta przez pozwanych umowa kredytowa była umową o świadczenie niemożliwe, zarzut sprzeczności umowy kredytowej z zasadami współżycia społecznego i zasadami uczciwego obrotu, pozorność. Zarzucali ponadto Sądowi dokonanie błędnej wykładni ogólnych warunków ubezpieczenia umowy kredytowej i przyjęcie, iż dłużnik powinien pokryć zobowiązanie w całości, podczas gdy posiada ubezpieczenie kredytu, zarzut przedawnienia roszczenia, „zarzut braku istnienia zobowiązania uczynionego z ich (pозwanych) strony”, zarzut udzielenia wadliwego pełnomocnictwa, zarzut przedwczesności powództwa. Sąd I instancji nie odniósł się do tych zarzutów przez co nie rozpoznał istoty sprawy. Do nierozpoznania istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c. dochodzi bowiem wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, ponieważ sąd ten zaniechał zbadania materialnej podstawy albo materialnych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka unicestwiająca roszczenie np. brak legitymacji procesowej strony (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2015 roku, I CZ 60/15, LEX nr 1766006). Tymczasem, Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie stwierdził jedynie, że umowa o kredyt nie została wypowiedziana, jest umową ważną, nadal wiążącą, która nadal powinna być wykonywana. Jednakże mimo zarzutów podniesionych przez pozwanych – nie przytoczył żadnych argumentów, które doprowadziły go do takich wniosków, co uniemożliwiło sądowi II instancji dokonanie oceny toku rozumowania Sądu I instancji, który doprowadził do wydania zaskarżonego wyroku.

Z uwagi na powyższe, Sąd Apelacyjny w wyniku przeprowadzonej kontroli instancyjnej uznał, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy oraz, że wydanie wyroku w niniejszej sprawie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Przepis art. 386 § 4 k.p.c. stanowi, że poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Treścią normy prawnej zawartej w ww. przepisie jest zatem upoważnienie sądu odwoławczego do wydania orzeczenia kasatoryjnego w wyżej opisanych sytuacjach procesowych, jako wyjątku od zasady orzekania co do meritum sporu w tym postępowaniu. Jego brzmienie wskazuje jednocześnie na to, że nie zachodzi obowiązek prowadzenia przez sąd drugiej instancji postępowania dowodowego, zmierzającego do wyjaśnienia rzeczywistej treści stosunków faktycznych i prawnych w sytuacji, gdy sąd pierwszej instancji zaniechał rozważenia poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń, jak również, gdy nie dokonał oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów.

Wskazać należy, że nawet możliwość uzupełnienia czy ponowienia dowodów w postępowaniu drugoinstancyjnym w modelu apelacji pełnej nie może zastąpić obowiązku przeprowadzenia przez sąd pierwszej instancji postępowania dowodowego w zakresie niezbędnym do prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia oraz rozważenia całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, bez pomijania jakiegokolwiek jego części, z uwagi na powstanie niebezpieczeństwa jednoinstancyjnego rozpoznania sprawy (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2002 r., I CKN 1149/00, LEX nr 75293).

Wskazane wyżej uchybienia Sądu I instancji oznacza zatem konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji winien zbadać roszczenie powoda po przeprowadzeniu postępowania dowodowego oraz rozważeniu podniesionych przez pozwanych zarzutów.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c.

(...)